

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yanıtlanması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim. (26.07.2021)

Av. Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

M. Bakan

Avrupa Birliği'nde (AB) tek kullanımlık plastik ürünlerin kullanımını yasaklayan kanun yürürlüğe girmiş ve 4 Temmuz 2021 itibarıyla plastik tabak, çatal, bıçak, bardak, kulak çubuğu ve pipet gibi ürünlerin AB pazarına girmesi yasaklanmıştır.

Yasayla alternatifi bulunan tek kullanımlık plastik ürünlerin kullanımının azaltılması hedeflenmiştir. AB, plastik ürünlerin yeniden kullanılabilir ve dönüştürülebilir olmasını amaçlamaktadır.

Bu yasa ile 2030'a kadar Avrupa'daki plastik kirliliğin tahmini maliyetinin 22 milyar Euro azalacağını söyleyen Avrupa Parlamentosu Milletvekili Frédérique Ries, "Plastiklerin yarattığı deniz kirliliği sorununu göz önüne alındığında, Avrupa'nın artık uluslararası düzeyde savunmak ve teşvik etmek için bir yasal modeli var. Bu gezegen için gereklidir" ifadelerini kullanmıştır.

Bu yasanın yanı sıra AB ülkeleri farklı tedbirler de almaktadır: Fransa'da kabul edilen atıkla mücadele yasasına göre, çoğu meyve sebze ambalajı, çocuk menülerinin yanında verilen plastik oyuncaklar yasaklanmıştır. Lüksemburg'da 3 Temmuz'da itibaren tek kullanımlık plastik ürünlerin festivallerde satılması yasaklanmıştır. Yunanistan'da şubat ayından bu yana devlet kurumlarında bu ürünlerin kullanımına yasak getirilmiştir. İtalya ve Belçika gibi ülkeler ise plastik kullanımını azaltmak için plastik vergisi düzenlemesini hayata geçirme hazırlığındadır.

İçinde yaşadığımız Akdeniz Havzası'nda 4 metrekareye 1 plastik atık düştüğü, sorunun en büyük kısmını da 2 dakikada kullanıp attığımız tek kullanımlık plastikler oluşturduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Greenpeace Akdeniz'in 2019'da yayınladığı "Türkiye'deki Deniz Canlılarında Mikroplastik Kirliliği" raporuna göre; Türkiye'de incelenen balıkların yüzde 44'ünün midesinde mikroplastik bulunmuş, balıkların midesinden çıkan mikroplastiklerin çoğu tek kullanımlık plastiklerden oluşmuştur. Rapordaki verilere göre; kefalın yüzde 64,8'inde, barbunun yüzde 63'ünde, mırmırın yüzde 34,3'ünde, tekirin yüzde 32,8'inde, istavritin yüzde 26,7'sinde; genel olarak tüm balıkların yüzde 44,3'ünde, kırmızı karidesin yüzde 18'inde ve midye dolmaların yüzde 91'inde mikroplastik vardır. Yani yaklaşık her iki balıktan biri mikroplastik içermektedir. Bu plastik kirliliğin sebeplerinin en başında ise tek kullanımlık plastikler gelmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Deniz Bilimleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ülgen Aytan geçtiğimiz mart ayında Anadolu Ajansı muhabirine yaptığı açıklamada ise, “Yaptığımız çalışmalarda Marmara Denizi’nde 12, Karadeniz’de 7 balık türünde mikroplastik tüketimini araştırdık ve dünyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi bunu tespit ettik. Mikroplastiklerin miktarı her geçen gün denizlerimizde artmakta. Çünkü üretilen plastik miktarı dünya genelinde artmakta. Denizlere giren miktar her geçen gün artmakta. Denizlerdeki kalıcı yapısını, ilişkili kimyasallar, toksik kimyasalları düşündüğümüzde mikroplastiklerin varlığı hem deniz yaşamı hem de insan sağlığı için büyük risk oluşturmaktadır. Yine Marmara Denizinde mikro-plastik konsantrasyonu hem suda hem sedimandı oldukça yüksek. Ege Denizinin geneli Karadeniz ve Marmara’ya göre iyi olsa da özellikle İzmir Körfezi yüksek miktarda mikro-plastik kirliliğine rastladığımız bir nokta. Hem Marmara hem Karadeniz’de balıkları inceledik ve incelediğimiz pelajik ve bentik (yüzey ve dip) tüm türlerde mikro-plastik tüketimini tespit ettik. Özellikle tek kullanımlık plastikleri hayatımızdan çıkarmamız lazım. Sürdürülebilir olanlarla değiştirmemiz, mümkünse yeniden kullanmamız, mutlaka geri dönüştürmemiz lazım plastikleri” ifadelerini kullanmıştır.

Deniz ve okyanuslara atılan plastikler; zaman içinde su, tuz ve ultraviyole ışınlarıyla parçalanarak mikroplastiklere dönüşmekte ve deniz canlıları tarafından yenilmektedir. Bu hem deniz canlılarının ölümüne hem ekosistemin bozulmasına hem de balıklar tarafından yutulan plastiklerin besin zincirine karışarak insan vücuduna da girmesine sebep olmaktadır.

Önümüzdeki 30 yılda plastik üretiminin en az 125 kat artarak 33 milyar tona çıkacağı tahmin edilmektedir. Tüm bunların sebebi, insanlığın plastik bağımlılığıdır. Çözüm; plastikten kurtulmaktır. Bu bağlamda;

1 – Başta denizlerimiz ve okyanuslarımız olmak üzere çevreyi en çok kirleten hem ekosisteme hem canlı cansız yaşama zarar veren tek kullanımlık plastiklerin, yasaklanması yönünde kamuoyu oluşmasına rağmen, ülkemizde yasaklanmamasının sebebi nedir?

2 – AB’de tek kullanımlık plastikleri yasaklayan yasanın yürürlüğe girmesi ve birçok ülkenin plastik kullanımını azaltan politikaları hayata geçirmesi de göz önünde bulundurularak; tek kullanımlık plastiklerin ülkemizde yasaklanması kararı ne zaman alınacaktır?